

אוניברסיטת בר-אילן

תאריך עדכון: 09/04/2018

שם ומספר הקורס: הדרכת הורים (מתקדמים)

47-980-01

מרצה: אהובה עציוני

סוג הקורס: הרצאה

היקף שעות: 2

סמסטר: ב

שנת לימודים: תשע"ט

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

ההורים הינם דמויות משמעותיות בחיי הילד, בכל שלב התפתחותי ובכל גיל ומכאן שהם מהווים דמויות משמעותיות בכל תהליך טיפולי. מטרת הקורס ללמוד דרכים לעבוד עם ההורים, לשלב אותם בתהליך הטיפול וליצור תקשורת מטפל – ילד – הורה. הקורס הינו הדרכה מעשית בעבודה עם הורים לילדים הנמצאים בטיפול – דרך ניתוחי מקרה, סיטואציות טיפוליות וחוויות מקצועיות נלמד ונתרגל טכניקות ותהליכים בהדרכת הורים.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הדרכת הורים: חשיבות, משמעות ויישום
ההורה והילד המופנמים אצל המטפל
תקשורת מטפל – הורה - ילד
תהליכי העברה והעברה נגדית בתהליך הטיפולי
גישות טיפוליות שונות של הדרכת הורים
שימוש במוזיקה בתהליך הטיפולי
שונות בהדרכת הורים לילדים בגיל הרך, גיל ביהס היסודי, וגיל ההתבגרות.
טכניקות בהדרכת הורים.
סוגיות אתיות בהדרכת הורים.

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

ההוראה מתבססת על למידה מתוך ניתוחי מקרה, תרגילים חוויתיים ודוגמאות שיביאו המשתתפים מתוך עבודתם המקצועית. הנושאים המפורטים לעיל ישולבו במהלך כל השעורים בהתאם לסוגיות שיעלו הלומדים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1-2	הדרכת הורים – היכרות עם הנושא מזוית אישית-מקצועית		
2-3	טכניקות עבודה ותקשורת עם הורים		
4-5	תהליכי העברה והעברה נגדית בהדרכת הורים		
6-7	שונות בהדרכת הורים על פי גיל הילד.		
8-10	תהליכים דינאמיים ביחסי הורה-ילד-מטפל		
11-13	המוזיקה ככלי לתקשורת מטפל-הורה-ילד		
14	סיכום תהליכי הדרכת הורים בהיבט הטיפול		

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם:

חובות / דרישות / מטלות ומרכיבי הציון הסופי:

1. השתתפות פעילה בשיעורים (50%)
2. קריאה של החומר הביבליו גרפי במהלך הקורס (10)
3. עבודה מסכמת (40)

ד. ביבליוגרפיה

-בכר, א., אייזנברג, ז., תדמור, א. (1990) ההורות כהזדמנות לתיקון פגימויות נפשיות. שיחות, ד', 114-116.

-בן-אהרון, מ. וחב'. (1997) מדריך לטיפול דיאדי, אם-ילד ואב-ילד: גישה דינאמית לטיפול בהפרעות יחסים בילדות. חיפה, אוניברסיטת חיפה.

גולדברג, י. (2003) יעוץ וטיפול בילדים: טובת הילד, ההגנה על הילד, ההגנה על ההורים. בתוך: שפיר, ג., אכמון, י. ווייל, ג.: סוגיות אתיות במקצועות הטיפול והיעוץ הנפשי. הוצאת מגנס.

חזן, ש.ל. (2003) *טיפול סימולטני בהורה ובילד*. הוצאת "אח". פרקים 1-3.

טיקוצקי, ל. ושדה, א. (2005) טיפול בהפרעות שינה בגיל הרך: סקירה והצגת מודל טיפולי רב-מימדי. *שיחות*, כ' 63-72.

ישי, ר. ואורן, ד. (2006) הורות חסומה והורות ממומשת – הורות כמעשה יצירה ותרומתה של הדרכה דינאמית באוריינטציה פסיכואנליטית להורים. *שיחות*, כ', 251-264.

כהן, ר. (1992) *הורות: משימות ואתגרים בהדרכת הורים*. ירושלים: מחלקת הפירסומים, משרד החינוך והתרבות.

כץ, ע. (2009) *אינטליגנציה אבהית*. הוצאת מטר.

מעוז, ד. וריקלין, נ. (2005) קונפליקטים אתיים ומקצועיים בשמירת הסודיות בפסיכותרפיה עם ילדים והוריהם. *שיחות*, י"ט, 178-184.

סגל, י. (2005) שנאת אם-ילד כביטוי להפרעת נרקסיסטית. *שיחות*, כ' 55-62.

עומר, ח. (2000) *שיקום הסמכות ההורית*. תל-אביב, הוצאת מודן.

צדיק, י., גוטליב, ד., ליבק, ב. ואופיר, ד. (1998) הסכמה של הורים, שחיים בנפרד, לטיפול נפשי בקטין. *שיחות*, י"ב 212-216.

Brazelton, T.B. & Cramer, B.G. (1990) *The Earliest Relationship: Parents, infants and the drama of early attachment*. Part 4: Imaginary Interactions pp 129-161. Reading MA: Addison-Westy.

Fraiberg, S., Adelson, E. & Shapiro, V. (1980) Ghosts in the nursery: A psychoanalytic approach to the problem of impaired infant-mother relationships. In: S. Fraiberg (Ed), *Clinical studies in infant mental health*. London & New York, Tavistock .

Frick, M.E. (2000). Parental therapy in theory and practice. In: Tsiantis J. et al (Eds) *Work with parents: Psychotherapy with children and adolescent*. Ch 4. London, Karnac Books.

Koocher, G.P. & Keith-Spiegel, P.C. (1993) *Children, Ethics & the Law*. University of Nebraska press.

Godfrind, J. (1996) The influence of the presence of parents on the countertransference of the child psychotherapist. In: Tsiantis J. et al (Eds) *Countertransference in Psychoanalytic Psychotherapy with Children and Adolescents*. Ch 6. London,

Karnac Books.

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

חומר מחייב למבחנים: